

Sanja Nikčević

IZVJEŠĆE O
20. SMOTRI DRAMSKIH AMATERSKIH UDRUGA KZZŽ
(Krapinsko-zagorske županije)
održanoj 11. travnja 2015. godine u OŠ Zabok

Uvod i organizacija

Smotru sam gledala i kao selektor i kao stručno povjerenstvo smotre. Zamolili su me da na kraju održim okrugli stol, ali da nagrade javim naknadno. Iako svaki selektor uglavnom zna što smatra vrijednim, odgoda odluke do drugog dana je dobra ideja jer sam imala vremena razmisliti i na miru odlučiti za neke od nagrada.

Smotra je održana u dvorani Osnovne škole, program je krenuo u 14 h i išao je neprekinuto sa 6 predstava. To je znak dobre organizacije, ali je bio vidljiv nedostatak publike. Naime, izgledalo je kao da je smotra organizirana samo za selektora (iako su neke predstave dovele navijače). Teško je organizirati publiku za šest predstava u nizu. Možda je zato primjer Karlovačke županije koja ima tri predstave jedan, a tri predstave drugi vikend rješenje za ove županije koje su blizu Zagreba i selektoru nije problem doći dva vikenda.

Za smotru je bio tiskan i mali program s osnovnim podacima, ali bi ubuduće trebalo staviti punu „osobnu kartu“ predstave :

Autor teksta: „Naslov predstave“ (navodnici ili kurziv), redatelj: Ivan Ivanović, Kazalište, godina (ili datum) izvedbe.

U konkretnom slučaju ne treba datum izvedbe jer je u sklopu festivala koji je gore naznačen, ali treba dodati glumce i uloge jer se to zna promijeniti u odnosu na prijavnicu pa da selektor, a i publika, imaju točne podatke.

Generalni pregled smotre

Za izdvojiti su četiri predstave koje su vrlo uspjele kao cjeline:

- Đurđica Seleš: *Oporuka*, režija Đurđica Seleš, DUK Zabok;
- Anica Fotak Malogorski: *Ramzo i Ančica*, režija ne piše, AKUD Žensko kazalište Gornje Jesenje;
- Anita Tušek: *Treća sreća*, režija Anita Tušek, ADK Sveti Križ Žačretje;
- *Briljantin*, režija Jelena Škalec, KUD Naša lipa Tuhelj.

S time da su prve tri napravljene iz autentičnih problema, odnosno događaja iz života sudionika, govore o svojoj sredini, jezikom svoje sredine i utoliko

su izuzetno prirodne čak i kad imaju mane. Četvrta je vrlo dobro izvedena, ali je imitacija američkog mjuzikla.

Ostale dvije predstave su imale ozbiljnih problema: *Čeh Leh i Meh* nije dovršena, a *Vrata, prozori i prirodni nagoni* je izrazito neukusan tekst, glumački preglumljen.

NAGRADE:

- **NAJBOLJA PREDSTAVA** (ujedno izabrana za dalje natjecanje – 55. FHKA): DUK Zabok: *Oporuka*
- **NAJBOLJI TEKST:**
Anita Tušek: *Treća sreća*, ADK Sveti Križ Žačretje
- **NAGRADA ZA VIZUALNI IDENTITET PREDSTAVE:**
KUD Naša lipa Tuhelj: *Briljantin*
- **NAGRADE ZA GLUMAČKO OSTVARENJE:**
 - Karmela Habjanec za ulogu bake Jele u predstavi *Ramzo i Ančica* AKUD Žensko kazalište Gornje Jesenje
 - Gordana Maligec za ulogu snahe Bare u predstavi *Ramzo i Ančica* AKUD Žensko kazalište Gornje Jesenje
 - Ivanka Kunović za ulogu Blaža u predstavi *Oporuka* DUK Zabok
 - Marta Čaržavec za ulogu Marty u predstavi *Briljantin* KUD Naša lipa Tuhelj
 - Andreja Kovaček kao sestra Žaklina u predstavi *Treća Sreća* ADK Sveti Križ Žačretje

POJEDINAČNA ANALIZA PREDSTAVA

Đurđica Seleš: *Oporuka*, režija: Đurđica Seleš, DUK Zabok

Najzaokruženija u radnji i najprirodnija u igri, *Oporuka* govori o siromašnoj obitelji u kojoj je kćer zaljubljena (i trudna) s lijepim, ali isto tako siromašnim dečkom čemu se majka protivi. Majka kao motor predstave se brine o svemu, ali i galami – na muža Blaža koji voli popiti i nije sposoban za zaradu, na baku koja sjedi i nešto prigovara, na kćer koja bi se udala za siromaha... Onda susjeda donosi pismo (sa zakašnjenjem jer joj ga je poštar dao prije tjedan dana!) da taj isti dan teta iz Zagreba dovodi bogatog gospodina, mesara, kod kojeg je kćer trebala ići raditi (ili se udati - nije najjasnije, a trebalo bi pojasniti!). Taj mesar, kako smo prije čuli, kupuje bolesne svinje u selu i nikome se ne sviđa, ali srećom dolazi poštar (s tri dana zakašnjenja zbog blata!) i donosi pismo da taj dan dolazi i odvjetnik jer

je Blaž od pokojnog rođaka naslijedio bogatstvo. Otjeraju bogatog gospodina iz Zagreba, ali dok ne dođe odvjetnik Blaž prepíše teti (svojoj sestri) mercedes. Kad dođe odvjetnik ispostavi se da nasljedstvo nije veliko jer je pokojnik imao kredit, no ipak ostane nešto malo, kao i mercedes koji teta kaže da će prodati i financirati dolazak mladih (kćeri i njenog dragog) u Zagreb. Nato se vraća baka koja je bila kod susjede i kaže da je dobila nagradu jer je pronašla novčanik bogatog gospodina. Za te novce Blaž može kupiti fiću, a majka će kod sebe za stalno ostaviti jedno seosko siroče.

Vrlo dobro i logično napisano, a odlično odigrano i izrežirano. Priča ide uz prirodne radnje koje olakšavaju boravak na sceni, tako majka radi po kući dok se razgovara s ostalim likovima, servira hranu, jedu, pere suđe, vadi zlevanku iz pećnice..., što joj pomaže da se prirodno osjeća na sceni. Baka ili siroče krune kukurz.... Sve što se događa ima smisla, likovi su jasno postavljeni (prijedlog za poboljšanje – nije jasno oko seoskog siročeta je li susjeda s kojom dolazi njegova prava teta ili ne, to se može riješiti jednom replikom majke nakon što mali prvi puta ode sa scene (*Jadno siroče bez oca i majke, ide od kuće do kuće pa tko ga primi. Ja bi ga najradije uzela ali smo presiromašni...*) i onda na kraju kad ona kaže malome *a ti buš ostal sad s nama* – to je logično i jako toplo.

Cijeli je komad topao i afirmativan, pa i duhovit, unatoč problemima i siromaštvu, kao i ženinoj želji da se izvuku iz toga. Jer koliko god žena viče, ali nije zla, stalno kuha za sve i hrani ih, pazi ih i brine se i prihvaća sretna rješenja...

Zbog nedostatka muških članova, u amaterskim kazalištima često muške uloge igraju glumice. To je težak zadatak i za profesionalne glumce. (Iz nekog razloga puno je lakše obratno - kada muškarci glume žene, bez obzira radi li se o komediji ili drami). No, u ovom slučaju, Ivanka Kunović je odlično odigrala ulogu Blaža – samo uz muški sako, kapu na glavi i vrlo tanke iscrtane brčice dobila je lik muškarca točno onakvog kakvim je napisan – dobrica, ali muškarac. Vrlo slatka kćer, šarmantna u svojoj mladosti i zaljubljenosti, zbunjenosti pred bogatim gospodinom...

Tako i malo siroče. Dobra je i baka dok kruni kukuruz i komentira. Taj seoski dio je odličan.

Prijedlog za poboljšanje su likovi iz grada. Nepotrebno je stavljati perike na njih i šminkati ih. Advokat koji je u odijelu i ukočen (uštogljen kao advokat!) je od njih troje bio najprirodniji i najlogičniji. Drugo dvoje su zbog tog silnog maskiranja (teta ima periku i šminku na licu, a bogati gospodin periku) izgledali neprirodno. I slali neobične poruke o svom karakteru. Npr. kakva je zapravo teta... Sad izgleda kao neprirodna i pohlepna baba koja ih sve želi prevariti, a tako nije do kraja postavljeno u

tekstu (jer na kraju želi pomoći svojoj nećakinji i uzeti je u grad zajedno s mužem). Taj lik igra ista glumica kao i babu, ali to nije problem jer je tetu glumica mogla odigrati samo uz promjenu kostima i frizuru. Izgledala bi prirodnije i onda bi na kraju bilo logično da pomaže i da se advokat u nju zagleda. Gospodin iz Zagreba također ne treba periku, dovoljan mu je kostim. Iz njegove igre treba vidjeti kakav je zapravo mlad ili star (i negdje bi trebalo reći zna li on da kupuje bolesne svinje ili ne).

Bez obzira na ove manje probleme (koji bi kad bi se popravili rezultirali stvarno izvrsnim tekstom), **ovo je najbolja, najzaokruženija i najprirodnija predstava smotre.**

Anica Fotak Malogorski: *Ramzo i Ančica*, režija ne piše, AKUD Žensko kazalište Gornje Jesenje

Ovo je primjer jedne iznimno duhovite, zabavne i prirodne, a silno zbrkane predstave! Međutim, „griješ“ ove predstave (nepotrebno ponavljanje replika unutar scene, preduge scene, pokrivanje replika glazbom) pokriveno je prirodnošću, odnosno duhovitošću dvije glavne glumice. Odlična je Karela Habjanec kao baba Jela koja nekad čuje, a nekad ne, drži stranu unuci, a ne snahi, ne može raditi, ali može plesati... Transformaciju je postigla samo odjećom, naočalama i držanjem tijela. Odlična je i snaha Bara Gordane Maligec koja stalno viče i čupa kosu, ali je zapravo dobra i takva je gruba jer mora držati sve na okupu i brinuti se. No nije ni zla, ni zapravo opasna. Mora se jedino paziti da snaha i baka ne pređu mjeru dobrog ukusa u uvredama jedna drugoj jer ih to „povlači“. A ako pretjeraju u uvredama izgubit će tu duhovitost i šarm, kao i toplinu predstave.

Tekst o Anici koja voli Ramzu u čemu je podržava baka, a brani joj majka napisala je Anica Fotak Malogorski koja piše jako dobre komedije za tu družinu. Sve se zbiva u jednoj prostori gdje unuka uči, dolazi baka pa razgovaraju o raznim teškim riječima, kroz prozor pjeva Ramzo, dolazi majka, ljuti se i tjera baku da idu raditi. Dolazi Ramzo, ali kad ih majka uhvati u zagrljaju nastane krika. Jako je dobro postavljena situacija čehanja (koja im omogućuje da okupe ženski ansambl) u kojem se uz to nešto smiješno govori i pomalo ogovara. Zatim baka čita iz crne kronike i u Večernjem listu nađe pismo unuke u kojem govori da će se njih dvoje ubiti. Majka se rasplače i žao joj je da baka ode i „nađe“ unuku i Ramzu pa se svi pomire.

Ovdje je ostala nedovršena priča oko mladića, neki zaplet koji bi pokazao da je on dobar dečko i da je krivo procijenjen. A i nije do kraja jasno je li to sve plan bake i unuke (što pretpostavljam da je) da smekšaju majku. Također ne mogu prosuditi nedostaje li to u tekstu ili su glumice pogubile tekst. No,

najveći problem predstave je režija, odnosno njezin nedostatak. Nitko se ne potpisuje kao redatelj jer su očito radili zajedno – iz sebe i iz scene. Koliko god to bilo dobro za prirodnost priče i glumačke igre, za cjelovitost i logiku predstave nedostaje redatelj. Ovom ansamblu ne treba redatelj profesionalac, ali treba jedno oko koje gleda iz gledališta i vidi cjelinu. Ovako se oni na sceni mogu igrati do u nedogled i nemaju osjećaj da je scena već završena, a glumac i dalje ponavlja istu stvar treći put. Ili da su pjesme preduge, da glazba pokriva govor i slično...

Problem lika Ramze: iz sadašnjeg izgleda/govora nije jasno je li on Bosanac (kako kažu) Rom ili Albanac. Obučen je i ima kosu kao Rom (i ime Ramzo vuče također na Roma), a govori malo kao Bosanac, malo kao Albanac! Sasvim je svejedno što će se odabrati (za radnju je samo važno da ga majka neće) pa zato treba odabrati ono što je glumcu najlakše odigrati (najbliži stereotip!), ali onda biti dosljedan u tome.

Prijedlog oko upotrebe glazbe. Glazba nikako ne smije zaokruživati komad (ovdje je počelo sa songom, pa su pjevali i svirali za vrijeme čehanja, pa su došli kao mužikaši na čehanje, pa su na kraju opet svirali...), nego se mora iskoristiti kao iznenađenje. Za vrijeme čehanja trebaju pjevati a capella (i to samo po jednu kiticu pjesme jer je inače predugo), a onda kada snaha kaže *pozvala sam i mužiku, sad će doći*, dođe mužika u punoj spremi! Ovako se potroši taj njihov dolazak jer smo ih prije vidjeli. Nepotreban je i uvod kad se pojavi pripovjedač - samo tada i nikad više. Umjesto da nam pripovjedač kaže da je to Romeo i Julija iz našeg vremena, puno je bolje da unuka na početku čita Romea i Juliju i kaže da je to *kao u njenom životu*, a kad dođe baka počne čitati biologiju! (ili može kasnije kada baki prizna da voli Ramzu reći da je to kao u Romeu i Juliji i objasniti joj što je to). Na kraju kada baka „nađe“ unuku i dečka, dečko može pozvati i glazbu (jer on ima spremne i mužikaše i kumove za ženidbu!). Onda svi imaju razloga doći na scenu, otpjevati nešto i pokloniti se za kraj.

No, ova družina i dalje treba čuvati svoju originalnost i „šašavost“ u igri i pristupu kazalištu!

Anita Tušek: *Treća sreća*, režija: Anita Tušek, ADK Sveti Križ Žačretje

Ovo je predstava odlične teme: ljubavna priča iz staračkog doma. Odnosno to je komedija o nekoliko ljubavi koje se događaju u staračkom domu.

Doktor je zaručen sa sestrom Helenom, ali samo zbog njezinog novca, a zapravo se zaljubio u drugu sestru, Žaklinu, koja je koristoljubiva i sklona seksualnim avanturama što mu i direktno govori. Čistačica je zaljubljena u recepcionara, a zatim dođe novi stanar, bogati udovac iz Njemačke.

Za novim stanarom se „polakomi“ koristoljubiva sestra Žaklina, ali se on zaljubi u jednu naočitu stanarku kao u svoju treću sreću. Dobar naslov, treća sreća je poslovica, asocira u ovom slučaju i na treću dob (sreća u trećoj dobi) i na njegovu treću ljubav (jer je već imao dvije žene). Tri otkaćena *babca* prate sve što se događa, povremeno piju u sobi i navijaju da sestra Helena otkrije prevaru doktora i poveže se s unukom od jedne stanarke koji ju voli.

Romansa starijih se razvija, sestra Helena pred samu svadbu vidi doktora kako je vara i uz pomoć recepcionara Štefa smisli plan. Kaže doktoru da otkazuje vjenčanje i da će se udati za Štefa koji je dobio na lutriji. Štef daje otkaz doktoru! Žaklina, koju je novi stanar odbio, bi sada rado Štefa s kojim je prije bila gruba, ali je on obije. Čistačica je prvo zabrinuta da je Štef s Helenom, ali na kraju shvati da je to bila igra pa je sretna.

Sve pohvale za temu i izvedbu teme. Dok je mladima lako odigrati ljubav, ljubav starijih je teško prikazati na sceni i treba imati hrabrosti za to jer takve ljubavi često izazivaju podsmjeh (okoline koja voli ogovarati) i nerazumijevanje (najčešće djece koja se boje za nasljedstvo). Uz to, suvremena je umjetnost izbacila sretne ljubavi, a naročito starijih osoba, iz visoke umjetnosti (kazališta). To mi je draže da je napisan tekst na tu temu i da je ansambl izveo komediju u kojoj se smijalo najviše trima babicama, ljubavnim problemima, ali ne i ljubavi kao takvoj, a naročito ne ljubavi u starijoj dobi. Predstava je uspjela pokazati emociju i zadržati dostojanstven i afirmativan stav prema njoj. Uz to mi je (u vremenu koje nam nameće seksualnost i nasilje kao osnovnu komunikaciju) silno drago vidjeti predstavu u kojoj stariji gospodin odbija zavođenje izrazito zgodne mlade djevojke i ostaje vjeran dobro držećoj gospođi u koju se zaljubio!

Mane predstave su u izvedbi – s jedne strane je spora izvedba i nema tempa, a s druge izgleda da se likovi guraju na sceni (kao pozitivan primjer korištenja prostora na ovoj je smotri bio *Briljantin!*). Kao da nema dovoljno mjesta za sve. No, unatoč tome priča je došla do izražaja, kao i neke od duhovitosti, tako da se radi o vrlo dobroj predstavi. Mladi ansambl vrlo talentiran (dvije sestre i doktor). Prijedlozi – doktor treba doći na scenu u bijelom jer u svojoj odjeći izgleda premlad za ulogu. Sestra Žaklina malo smanjiti intenzitet približavanja novom stanaru – to približavanje treba izrežirati kao gradaciju: u prvoj sceni kad ga vidi mu se lijepo smije, pa je u drugoj sceni uz njega i pokušava ga primiti za ruku, kao neobavezni dodiri, a u trećom (nakon masaže) ga pokušava zvesti. Međutim, ona ima odlične transformacije pred nama – od „zbrecavanja“ prema onima koji su niži od nje, lažne ljubaznosti prema novom stanaru, požude prema doktoru i ujedno vrlo hladnog iznošenja istine zašto je s njim. Tako da je ona uspjela (izrazom lica, glasom, pozicijom kako drži tijelo!) kroz te transformacije

pokazati svoj karakter. Stariji dio ansambla je šarmantan (otkačene bakice koje piju). Zaljubljeni stariji par odlično izgleda i funkcionira kao par, ali se u njihovim scenama ne bi smjele sjeckati rečenice nego replike moraju glatko teći, a pauza (ili sjeckanje) samo prije najvažnije izjave. No, njih dvoje su zaslužni za scenu prvog pogleda i prvog zaljubljivanja koja je bila odlična i u kojoj se osjetila promjena raspoloženja u tim likovima i njihove emocije. Pohvala autorici teksta i redateljici za pisanje i dodjeljivanje i malih uloga koje su smislene i primjerene glumcima (stanar doma i mladić Rikard).

Prijedlog dinamizacije radnje: izbaciti scenu s novčanikom, nepotrebna za radnju, skratiti monologe zaljubljenog starijeg para (ne treba nadugo objašnjavati – on Ciganku i gatanje, a ona svog muža). Na kraju spremačica završava predstavu i nabraja parove (ona je i najavila predstavu u prvoj sceni i time zaokružila priču) koji će se ili jesu spojili. Dok ona govori, dobro bi bilo da oni izlaze na scenu za poklon, a kad svi dođu ona kaže: *I zato je sad kraj predstave!* Ili tako nešto... Time ste dobili glumce na poklon, a ujedno vizualno sretno završili i one veze koje nisu završene ali ih spremačica najavljuje kao moguće. U zapletu bi bilo bolje da Štef ne dobije novac, jer sad ispada da je Helena za novac, nego da tata kupi dom, a Žaklina opet ide za onim koji će se bogato oženiti...

***Briljantin*, režija: Jelena Škalec, KUD Naša lipa Tuhelj**

Redateljica je najbolje od svih koristila prostor – bez scenografije (s tri rekvizita), samo je različitim pozicioniranjem glumaca dobila različite prostore događanja. To je provela vrlo logično i dosljedno. Predstava je vizualno vrlo dojmljiva jer dobro prenosi osamdesete u kostimu i frizuri! Ansambl mladih je očaravajući svojim talentom, svježinom i dinamikom. U ovoj izvedbi zbor djevojaka je bio bolji od zbora muškaraca i djevojke su bolje napravile i pojedinačne uloge, kako glavna glumica Sandra Pukljak u ulozi Saly, tako i Marta Čaržavec koja je napravila odličnu epizodu (Marty), što je bilo puno teže.

Adaptacija filmskog mjuzikla *Briljantin* u kazališnu predstavu od sat vremena je odlično napravljena, dobro je kraćeno i ostavljene su važne scene. Dobro su i prevedeni songovi.

Problem je da je pred nama bila doslovna imitacija filmske verzije što izgleda kao zabavna dramska vježba, ali nije kreativno na onaj način na koji ovaj ansambl i voditeljica imaju potencijala i mogu napraviti.

Uz to, problem je prebacivanja u hrvatsku sredinu davanjem hrvatskih imena, a ostavljanjem identičnih situacija kao u filmu. Kad se već radila imitacija filma, onda se trebalo ostaviti i engleska imena jer ovako je

neprirodno: kod nas bi oznaka „kćer svećenika“ izazvala (bar) neke komentare, dečki od 17-18 godina nisu u 80-tima imali takve automobile (to je bio socijalizam kod nas!!!), kad se kod nas kaže more to znači Dalmacija, itd...

PREDSTAVE KOJE IMAJU OZBILJNIH PROBLEMA

Gordana Kučinić: *Čeh Leh i Meh*, režija: Gordana Kučinić, KUD KRAPINA

Predstava je izgledala kao da nije dovršena: glumci nisu znali ulaze i izlaze, nisu znali ni replike na sceni, pa su si šaptali (ili jedni drugima ili netko iza scene). Zbog toga je bilo puno pauza na sceni dok bi oni otkrili što trebaju reći. Zato glumci nisu bili cijelo vrijeme u svojim ulogama, nego se znalo dogoditi da glumac sjedi odsutno ili pokušavajući shvatiti kad je na redu, što se zapravo zbiva, pa „proglumi“ kad dođe njegov red. Bili su uglavnom tihi i teško razumljivi (a spominju neobična imena koje bi inače posebno trebali naglasiti). Sluškinja ulazi tri puta, a niša ne odnese. Nadam se da će uspjeti pronaći još snage da predstavu dovrše jer su uložili velik i vrijedan trud.

Naime, tema je krapinska legenda o trojici braće i njihovoj sestri, a zbiva se u vrijeme Rimljana koji osvajaju krapinski prostor. Nakon poraza, braća se žele osloboditi rimske vlasti, a sestra se zaljubi u rimskog vojskovođu. Kad u kasnijoj pobuni braća shvate da Rimljani znaju svaki njihov potez, posumnjaju u sestru, uhvate njenog dragog i ubiju ga, a nju protjeraju. Pripovjedač nam kaže kraj: da osвете smrt vojskovođe Rimljani navale još većom žestinom, trojica braće moraju pobjeći – Čeh osnuje Češku, Leh Poljsku, a Meh Rusiju! Sestra pak rodi dijete u okolnoj pećini i umre zajedno s njim.

Ne znam jesu li nelogičnosti koje su viđene u priči posljedica napisanog teksta ili zaboravljenih replika, ali prijedlog je da se pripazi na logiku radnje i pojedinih scena. Naime, ako brat na početku želi da se sestra poveže s Rimljaninom da bi dobili oružje, kasnije im je dokaz izdaje svjedočanstvo da se ona s Rimljaninom susretala! Ako je brat htio njihovu vezu onda se to mora dalje kasnije reći i optužiti je, ne za susret, nego za izdaju. Uz to, treba objasniti kako je moguće da ona zna njihov plan i uopće ga može izdati (ona je ipak žena)! To je onda uzrok sumnje, a ne to što se s Rimljaninom našla. Nelogično je da ga uhvate vojnici kad su poraženi od Rimljana (četverostruke Čehove straže koje su ga uhvatile su smiješne ako će sad ubiti sestru zbog izdaje i poraza!) Zato bi Rimljanina trebali uhvatiti kad on

dode k njoj u posjetu, a ne na bojnem polju! Problem je i da se silno želi pokazati kao su braća hrabri, a stalno gube bitke, pa bi se to moglo malo ublažiti jer sad su samo nadmeni bez pokrića.

Za pohvaliti je, uz temu, i napor okupljanja ansambla koji bi mogao lijepo funkcionirati. Lijepo je platno iza scene sa crtežom grada i imenima braće, iako bi možda mogli dodati slike glava glavnih likova i njihova imena ispod jer su slabo razumljiva, a kad bi ih vidjeli bilo bi lakše pratiti. Pohvale i za pesudopovijesne kostime kojima su jedino cipele neskladne. Prijedlog: pokušati naći cipele koje su izgledom bliže dobu ili ih zamotati u krpe kao što su to napravili jednom liku!

**Vjekoslav Domini: *Vrata, prozori i prirodni nagoni*, režija Alen Guca
Grakaz Zabok**

Ovaj tekst je izuzetno neukusan (što se poruke tiče), ali i loše napisan (što se dramaturgije tiče).

Sadržaj: Sin stolara Špičeka osuđen je (pravomoćno!!!) na dvije godine uvjetno za pokušaj silovanja djevojke, pa obitelj smatra da njihov sin ima problema sa spolnim nagonom koji bi trebao liječiti. Naime, imao je još nekih avantura tog tipa s prijateljicama majke koje nam u prvom dijelu predstave iznosi i opisuje na prilično neukusan način – jednu je gospođu i istukao jer se opirala!? No kad dođu roditelji s djevojkom, ispostavi se da je cijela tužba bila zato jer oni zapravo žele oženiti svoju kćer za mladića i pri tome dobiti besplatno stolariju za svoju novu kuću. Ako ne, onda traže odštetu, a jedan od argumenata je pištolj mladenkina oca. Nakon nećkanja roditelja s mladićeve strane ipak se dogovore. Zatim puste dvoje mladih da se odu u sobu „dogovarati“, a na kraju mladić „ne može ništa“ pod pritiskom svadbe, tužbe i prozora. Ali su se roditelji dogovorili pa će se valjda ipak oženiti.

PORUKA TEKSTA: Ono što je najgore u tekstu, pa tako i u predstavi je poruka koja se šalje. To je afirmacija nasilja nad ženama: mladić javno kaže da *ne može kad mu se ne opiru*, otac se oduševljava njegovim opisima nasilja nad majčinom prijateljicom s kojom je također spavao i još ju istukao!!! Djevojka koju je pokušao silovati je bila puna modrica (!!!) jer su se navlačili oko gaćica, a djevojka tuži mladića za silovanje i dobije spor iako zapravo mladića voli!!! Njegov je argument da nije bilo silovanje s djevojkom nego *nasilničko ponašanje jer nije bilo koitusa*! Kaže se javno da su sve žene takve i to su prirodni nagoni! Dakle, poruka je - sve su presude za silovanje zapravo bezvezne, a sva su silovanja tek muški prirodni nagoni! Uz to se svi izruguju djevojci koja je nevina kao glupači koja ništa ne zna –

i njegovi i njezini, pa čak i majka koja ju *ništa nije učila* na kraju hoće nešto od nje.

PONAVLJAM: ovo je izuzetno neukusan tekst koji bi u Americi zabranili zbog poticanja na nasilje nad ženama!!! Ovdje je bio prikazan pred djecom! A sigurno se i drugdje tako prikazuje pred djecom! U Americi bi zbog toga doslovno, ali doista, netko završio u zatvoru!

DRAMATURGIJA: Tekst se temelji na dva štosa – jedan je neukusan (silovanje koje to nije i sprdanje sa silovanjem kao takvim), a drugi (pokušaj jedne obitelji da uz pomoć svoje kćeri izvuče korist od obitelji njezinog dečka) je zanimljiv, ali nedovoljan za cjelovečernju predstavu i nije dobro dramaturški izvedeno. Tekst ima nelogičnosti (roditelji mlade su prvo išli na sud, dobili presudu za pokušaj silovanja (!!!), a tek onda došli s ponudom i traženjem vjenčanja – mogli su to tražiti prije jer kao mladić i djevojka se vole, a tata mladića je slab – pa bi mogli dobiti prozore i bez tužbe), kao i nejasnoće kod postave likova ili njihove motivacije jer likovi govore suprotne stvari (želi li mladenkin otac da ona čuva djevičanstvo ili njime zaradi prozore, želi li njena majka da joj je kćer djevojka ili to smatra glupošću). O nelogičnosti lika mladića - koji *bi se oženio i treba mu žena* ali siluje okolo - da ne govorim! Iste se situacije ponavljaju nekoliko puta - vadi se pištolj i prijeti ispočetka nekoliko puta, iako je izgubio dramsku prijetnju kad se prvi puta spusti na stol, majka stalno govori da ne da sina, svi likovi ponavljaju replike nekoliko puta – a onda iz čista mira kažu nešto suprotno! Školski primjer loše napisanog teksta!

Ima tu duhovitih replika, ali one se utope u ove dvije loše strane. U sukobu dvije obitelji iz raznih krajeva ima potencijala, kao i u sukobu raznih moralnih postavki roditelja muške i ženske djece iz čega bi se dalo izvući odlične komediografske elemente! Ali toga nema jer su svi nelogični i jednostavno rečeno lupetaju što god im padne na pamet!

Ansambl pri tome potpuno krivo igra. Pretjeruje u glumi, likovi koji su glavni za svađu viču na rubu kreštanja (Ike Šofer otac djevojke i majka mladića Roza Špiček), a izgled Ike šofera je također pretjeran i neukusan (umjetni trbuh, raskopčana košulja kroz koju se vidi umjetni trbuh, hodanje kao patka, smijanje kao loša kopija Mr. Beana). Otac mladića je „postaran“ pretjeranom upotrebom bjelila koja je na razini maske. (Pri tome smo u jednoj drugoj predstavi imali babu koju je odglumila mlada glumica uz pomoć marame i naočala i glumicu koja je odglumila muškarca samo s kostimom i malim brčićima!). Tako da je ta predstava primjer one maksime koja se često ponavlja kod amatera: manje je više. Pretjerivanje ne vodi u komiku nego nekus! Također je primjer da je jako važno da družina radi iz teksta koji im nešto govori. Očito im tekst nije odgovarao pa su ga išli

karikirati i nasilno izvlačiti komiku - na dreku, na pretjerivanja, na neukusne šale. Budući se radi o amaterima, nemaju tehniku da to pokriju i doista dobiju smiješne situacije nego imaju samo pretjerivanje i dreku. Izuzetno mi je žao što se to dogodilo jer taj ansambl ima potencijala i sigurna sam da bi s drugačijim tekstom (koji bi normalno odigrali) mogao napraviti jako dobre predstave što im od srca želim.